

2013. október

Cimbora

kíváncsi diákok lapja

Saját örömet,
bánatomat énekelm
Közelképben VARRÓ DÁNIEL
CIMBIRODALOM
4. oldal

A 14. Cimbora Kaláka
Tábor képes krónikája
a 15-20. oldalon

Keressd a pályázatokat a Cimborában, hogy jövőben együtt

táborozhassunk a 15. Cimora Kaláka Táborban!

Novembertől: **Laterna magica** • pályázat az irodalom kedvelőinek

Januártól: **Cimora Kaláka Pályázat** • háromfordulós pályázat minden érdeklődő diáknak

Márciustól: **Szín-tér** • pályázat a képzőművészet kedvelőinek

A 14. CIMORA KALÁKA TÁBOR CSAPATA

CIMORA – 2013. október, XXV. évfolyam
Szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat
10–15 éves diákoknak
ISSN 1222-1910

A Cimora árát a Cimora Alapítvány bankszámlájára várjuk:
Cant IBAN: RO14BRDE150SV01455331500,
BRD. Sf. Gheorghe, Fundația Cimora,
Cod fiscal: 8259184

Főszerkesztő: Farkas Kinga
Munkatársak: Bogdán László, Csillag István, Forrai Tibor,
Keszeg Ágnes, Keszeg Vilmos, Kónya Éva, Köllő Zsolt,
Vetrő Bodoni Barnabás, Zsigmond Győző

A borítón a 2013-as Cimora Kaláka Tábor résztvevői.
Borítóterv, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István
Kiadja a sepsiszentgyörgyi Cimora Alapítvány.
Készült a sepsiszentgyörgyi T3 Kiadó nyomdájában.

Szerkesztőség: Cimora szerkesztőség, Szabadság tér 7 szám,
520055, Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye, Románia
E-mail: cimboramail@gmail.com
Web: www.cimora.net

TÁMOGATÓINK

Kovászna Megye
Tanácsa

Sepsiszentgyörgy
Város Tanácsa

Kovászna Megyei
Művelődési Központ

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

Tartalom

Cimbirodalom

Saját örömet, bánatomat éneklek

Közelképben VARRÓ DÁNIEL 4. oldal

BONCZIDAI ÉVA

Homlokvár csodapadlása 9. oldal

A gyermekkor évszázadai

SZŐCS IMRE rovata

Cilinderrel a templomban 11. oldal

Mesés kalandok

KESZEG VILMOS rovata

Mit meséltek a reneszánsz korában? 13. oldal

A 14. CIMBORA KALÁKA TÁBOR

képes krónikája 15. oldal

EDŐságok

GERGELY EDŐ rovata

Vadkéken táncoló elefántok 21. oldal

Hegyen-völgyön kul-túra

KÖLLŐ ZSOLT rovata

Pádis 22. oldal

Barangoló

KÓNYA ÉVA rovata

Régi korok fürdőruháí 23. oldal

Pad alatt

Cimbi naplója 28. oldal

Keresztrejtvények

FORRAI TIBOR rovata 29. oldal

Cimbi képtára

KÓNYA ÉVA rovata 31. oldal

Saját örömeimet, bánatomat éneklek Közelképben Varró Dániel

(A beszélgetés elhangzott Sepsiszentgyörgyön, 2013 áprilisában, közönségtalálkozón)

A Bögre azúr és a Szívdesszert verseiben mind-egyre visszaköszönnék a költőelődök. Parodizálsz, idézel, újraírod a jól ismert szövegeket. A gyermek- és kamaszkorodat, és azt, hogy elkezdtél verset írni milyen olvasmányélmények határozták meg?

Igazából kistestvéri rivalizálásból kezdtem verset írni, féltékenységből. A nővérem versei voltak talán az első versélményeim, a komolyabb olvasmányélményeim pedig a nagy elbeszélő költemények. Nagyon tetszett nekem, amikor ötödik osztályban Petőfiről azt tanultuk, hogy fiatal magyar költő volt, aki írt egy elbeszélő költeményt, a *János vitézt*, és ettől egy csapásra országosan híres költő lett. Aztán egy évvel később, Arany Jánosról azt tanultuk, hogy fiatal magyar költő volt, aki írt egy elbeszélő költeményt, a *Toldit*, és ettől egy csapásra országosan híres költő lett. Túl azon, hogy tetszettek is nekem ezek, a *János vitéz* is, a *Toldi* meg még inkább, szöveget ütött a fejembe, hogy akkor írnom kell nekem is egy elbeszélő költeményt, és biztos én is egy csapásra országosan híres költő leszek. Írtam is, az egyik első versem egy elbeszélő költemény volt *Nyuszika* címmel, és utána megírtam a *Nyuszika szerelmét* és a *Nyuszika estéjét*.

Nővérével, Varró Zsuzsával, aki nem csak a *Nyuszika-trilógiát*, hanem a tizennégy évvel később megjelenő nagysikerű verses meseregényt, a *Túl a Maszat-hegyent* is illusztrálta

Varró Dániel költő, műfordító 1977-ben született Budapesten

Nyuszika (részlet)

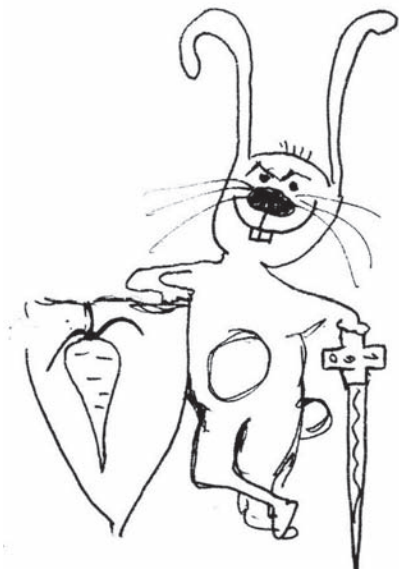
„Ha zavartalanul akarsz csicsikálni,
ki kell barlangodból a követ dobálni”

II. Ének

*Nyuszika mendegélt, s nyomokat keresett,
Egyszer pillantása egy barlangra esett.
Benne téli álmod aludt egy nagy medve.
Hogy azt felébressze, ahhoz nem volt kedve.*

*Viszont kíváncsi volt Nyuszi a barlangra,
Remélte, a medve nem ébred fel hangra.
Pechje volt szegénynek: egy kő megszikordult,
A medve felriadt, s hangosan felmordult.*

Azután meg felkelt, szeme vérben forgott,
Mancsát felemelte, és még egyet morgott.
De ezúttal sokkal hangosabban tette,
Nyuszi a hallását majdnem elvesztette.

Azután ránézett a medve talpára,
S gondolkozott: „Mennyi a medvetalp ára?”
Mert ilyen csemegét igen régen kapott.
Hát most majd kapni fog, mert medve lecsapott.

Igaz, e medvetalp nem volt éppen édes,
De ez Nyuszi előtt sem volt ám kétséges!
Ezért a nagy mancst elkapta röptében,
És a feladóhoz visszaküldte szépen.

Olyannyira szépen, hogy medve pofáján
Dudor keletkezett, úgy az orra táján.
Tajtékozott a dühtől a hatalmas állat,
Dühében összetört egy kis szalmaszálat.

De nagy erejétől Nyuszi meg nem ijedt,
Hiszen láthatott már eleget ő ilyet.
Nem egy szalmaszálat tört már ő is össze,
Volt olyan is, melynek két méter volt hossza.

Mielőtt a medve másodszor lesújtott,
Nyuszi kedvesen neki kezét nyújtott.
„Te sem bántottál, én sem sértettelek,
Azaz, jobban mondván, felébresztettelek.

De ki nem bocsátna meg koporsójában?
Legfeljebb az, kinek nincs sör koporsójában.”

Szólt Nyuszi, mint kinek elvették az eszét,
Medve meg örömet megfogta a kezét.

Mert jámbor medve volt alapjában véve,
Csak akkor volt vad, ha dühössé volt téve.
Azt mondta, Nyuszinak testőrévé válna,
Ha a tél folyamán barlangban nem hálna.

Elváltak egymástól, mint tyúk a tojástól,
Vagyis egyensúly a kezdő korcsolyástól.

Varró Zsuzsa illusztrációi

Gyermekkoromban Nemes Nagy Ágnes gyerekversei voltak a kedvenceim, nagyon tetszett, hogy tele vannak élettel, hogy a szomszéd bácsiról, titkos útról szólnak. Közel éreztem magamhoz ezeket a verseket.

Aztán meg kamaszkoromban, a Nyuszi-korszak után, nekem is volt egy világfájdalmas időszakom, mint általában a kamaszoknak, és akkor meg csupa szomorú verset írtam meg olvastam szívesen. Emlékszem, volt egy olyan versem, amelyiknek a címe: *Barátaim*. „Barátaim, ha vannak ilyenek, szóljatok...” Ez megjelent az iskolaújságban, és nagyon megsértődtek a barátaim.

Akkoriban rájöttem arra, hogy egy csomó nagyon jó humorú költőnk van. Sokáig nem annyira szerettem Petőfit, de aztán édesanyám felnyitotta a szemem, megmutatta *A helység kalapácsát*, nagyon viccesnek találtam, rengeteget nevettem rajta. Ez egy kevésbé hangúlyozott vagy emlegetett része a magyar költészetnek, ami nagyon vicces, nem feltétlenül a nagy mélységekről szól. Szórakoztató, és én nagyon szeretem. Ekkoriban kezdtem el humoros verseket írni. Mindig az volt, hogy amikor olvastam egy költőtől jó verseket, akkor jött meg

a kedvem a versíráshoz, és ugyanolyant akartam írni. Ez általában fiatal költőkre jellemző. Azt is felismertem: az ciki, hogy írok egy Ady-verset vagy egy Petőfi-verset a saját nevem alatt. Így született például a *Boci boci tarka* különböző költők modorában, úgy, ahogy én elképzeltem, hogy megírnák.

Változatok egy gyerekdalra

A gyerekdal

*Boci, boci, tarka,
se füle, se farka,
oda megyünk lakni,
ahol tejet kapni.*

Balassi Bálint

*Búm, kínom, énekem nyílnak mind végtelen
árvaságban,
Mint gyermek tehénnek bánatja temérdek
tarkaságban.*

*Olyan lehetetlen élnem szeretetlen
nálad nélkül,
Minthogy az borjúcska legyeket elhajtsa
farka nélkül.*

*Cupido vad lángja, szerelem fullánkja
kínoz régen,
Friss rügyként feslenem, kegyelmes Istenem,
minek nékem?*

*Immár csak vergődöm, idegen erdőkön
bujdosnom kell,
Engedj már öltöznöm, más földre költöznöm,
hol foly sok tej.*

Csokonai Vitéz Mihály

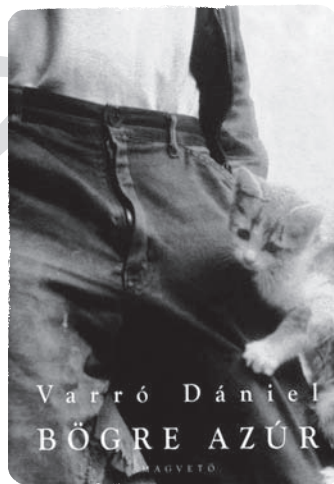
*Bögcsélő tarka lényke,
Szívemet lakó tehénke,
Ah, mért lettél ily nehéz?
Faldogáló kicsi szádtól,
Harmatgyöngyös orrocskádtól
Vidor kedvem mért enyész?*

*Odahagytam borozásim,
Feledém víg torozásim,
Míg te éltetöm valál,
Pegazomról leugortan
Csak terajtd bocigoltam,
Nem csaldosott a halál.*

*Ám miolta nyögdegélnek
Érzeményim, már az élet
Lillám nélkül mi nekem?
Bibe nélkül mi a porzó,
Szomorú kis bocitorzó,
Fülevesztett szerelem?*

Verseidet olvasva feltűnik, mennyire jól érzed magad azzal a költői szabadsággal élve, hogy egy jó rím kedvéért felrúghatóak a nyelvi szabályok. Kamaszkorodban milyen viszonyban voltál a szabályokkal?

Nem voltam nagyon vad kamasz, inkább olyan szerelmes típusú, egyfolytában szerelmes voltam.

A *Bögre azúr* borítója (1999-ben jelent meg)

A ***Bögre azúr*** hátsó borítóján versrészlet:

*Kimondok minden mondhatót
A fecsegésben annyi báj van
De bárcsak arra volna mód
Hogy mibenlétem konstatáljam.*

Milyen ihletforrásod van ma, amikor felnőtteknek szánt verseket írsz?

Én abszolút alanyi költő vagyok, a saját örömeimet, bánatomat éneklek. Nagyon kevés dolog volt, ami engem köl-

tőileg megihletett volna, egy kicsit szégyellem is beismerni, hogy ezek a nagyon közhelyesnek mondható költői témák, mint a szerelem vagy az évszakok váltakozása – írtam egy csomó évszak-verset, főként a tavaszról, persze – meg még a nátha az, ami megihletett. Arra jöttem rá, hogy normális állapotomban nem nagyon ülök le verset írni, mindig kell valami, ami megmozdít. Nagyon érdekelt mindig is a szerelem, meg sokszor voltam szerelmes, és ettől lett mindig verselhetnékem. Ezért gondoltam, hogy írok egy kötetet, amelyben csupa szerelmes vers van. Ezeket a verseket korábban írtam, mint hogy a feleségemmel megismerkedtem volna. Annyira jól működött, annyira kiírtam magamból a szerelmeket, hogy azóta nagyon keveset és nehezen írok. Ezt joggal nehezményezi is a feleségem, úgyhogy adós vagyok neki egy csomó hitvesi verssel.

[De mit vesződöm én...]

*De mit vesződöm én tevéled, édes, annyit?
A stressz, a félsz, a hiszti, a nyűgök, macerák...
Mind többször már a gond szívünkben ablakot nyit,
s a szó gégénkbe hátrál, akár egy pici rák.*

*Elég idült idill ez, még hogyha idill is.
A szíved az enyémmel nem kompatibilis.
Bőrünkől szikra pattan, ha megfogod kezem.
Nem illünk össze, drága, mit szépítsünk ezen.*

*De gomblukunkat mégis egymás hiánya lakja,
és elválásaink megannyi kis patakja
a visszaérkezés tavába fut be, lásd.*

*Elhagylak, s lépteim megint mögéd szegődnek.
Mert nem szerettem én még senkit így előtted,
és nem tudok utánad szeretni senki mást.*

Rengeteg versformával találkozunk a köteteidben: szonett, episztola, limerick, disztichon. Az új formák, amelyeket te hoztál a magyar költészetbe, az sms-vers, email-vers, szerinted mennyire könnyítik vagy nehezítik meg annak a diáknak a dolgát, aki téged hűz érettségi tételként?

Nem vagyok, szerencsére, kötelező érettségi tétel Magyarországon, ellenben van egy olyan tétel, hogy kortárs, élő irodalom, és valóban sokan választottak engem. Ebből én annyit tapasztalok, hogy sok levelet kapok a facebookon, hogy segítsék a rólam szóló érettségi tételt kidolgozni. Egy érettségi előtt álló diáktól fenyegető levelet is kaptam,

A Szívdezzert, a második verseskötet, 2007-ben látott napvilágot

amelynek az volt a lényege, hogy ha engem hűz, és megbukik belőlem, akkor megkeres és... Nem tudom, mennyire vagyok nehéz tétel, az azonban egyáltalán nem biztos, hogy én jelesre tudnék magamból érettségizni. A világhálón fellelhetőek kidolgozott érettségi tételek. Ezekben nagyon sok dolog van, amit nem tudtam magamról. A *Túl a maszat-hegyenben* van egy *Szösz néne* című vers, egy öreg néniről szól, akinél mindene csupa szösz. Egyik elemzésben azt olvastam, hogy ez a versem egy társadalmi jelenségről szól, amely a kilencvenes évektől jellemező nálunk, Magyarországon: a kisnyugdíjasok hagyják, hogy őket ellepje a szösz, meg sem próbálnak kikecmeregni a nyomorból. Társadalmi szatírárt látott az elemző a versben, de ez nekem nem volt szándékom. Úgyhogy én nem hiszem, hogy ilyen és ehhez hasonló mélységeket saját költészetemben fel tudnék fedni.

Szösz néne

*Fönt a Maszat-hegy legtetetjén,
ahol érik a Bajuszos Pöszméte,
és ahol sose voltunk még, te meg én,
ott ül a teraszán Szösz néne.
Ott ül a teraszán,
vénkora tavaszán,
néha kiújul a köszvénye.*

*Ott ül dudorászva egy ósdi hokedlin,
szimatol körülötte az öszvére,
hogyhogy sohasem tetszik berekedni
a nagy dúdolásban, Szösz néne?
Hogyhogy a köszvény,
hogyhogy az öszvér
nem szegi kedvét, Szösz néne?*

A 2003-ban megjelent Túl a Maszat-hegyen borítója

„Hát, tudjátok, ez úgy van, gyerekek, nálam csupa szösz az asztal, a kerevet, csupa szösz a tévé, csupa szösz a telefon, szösz van a padlón, csempén, plafonon, szösz van a hokedlin, szösz van a nokedlin, szösz van a hajamon, a fülemen, a szöszömön, öszvér, köszvény, semmi sem búsít, nem szegi semmi se kedvem, köszönöm.”

Futottak a Takarítók a teraszhoz, sipítoztak máris: „Szösz néne, Csupa szösz a függöny, csupa szösz az abrosz, nem lesz ennek rossz vége? Csupa szösz a nyugdíjam, csupa szösz a TAJ-szám, szösz van a porcica kunkori bajszán, szösztelenítsünk, portalanítsunk, föltakarítsunk, Szösz néne?”

Fönt a Maszat-hegy legtetetjén, ahol érik a Bajuszos Pöszméte, és ahol sose voltunk még, te meg én, dudorászik a teraszon Szösz néne: „Szösztelenítés, portalanítás, föltakarítás? Kösz, még ne.”

Kérdések a közönségtől

Milyen érzés híres embernek lenni?

Az az igazság, hogy én csak félig híres ember vagyok. Nagyon sok embernek vagyok ismerős, nem feltétlenül ismernek fel azonnal, de azért gyanús vagyok, méregetnek, aztán odajönnek s megkérdezik, hogy én vagyok-e az, aki

verseket írok. És akkor mondom, hogy igen, és elégedettek az emberek, hogy milyen jó az arcmemóriájuk. Néha azt is megkérdezik, hogy úgy hívnak-e, hogy Varró Dániel, és akkor mondom, hogy igen, és ők mondják, hogy a névmemóriájuk is milyen jó. Mintha azt várnák, hogy gratuláljak nekik. Örülök ennek, de azért annyira nem vagyok exhibicionista típus, hogy lubickoljak ebben a hírnévben.

Tényleg egy Iron Maiden-dal volt műfordítói pályád kezdete?

Igen, az első fordítási kísérletem 13-14 éves korom körül a *Fear of the Dark* című Iron Maiden-dal volt. Ebbe beletörött a bicskám, nagyon hamar megláttam, hogy nehéz dolog fordítani, angolból különösen. A magyar szavak sokkal hosszabbak, mint az angol, és már az első szónál, a *fear*-nél ez gondot okozott, hiszen a félelem eleve három szótag. Ha az ember lefordítja, nagyjából szó szerint, akkor sokkal hosszabb lesz a szöveg, és nem lehet énekelni. Később Shakespeare-sonettekkel próbálkoztam.

A fordításról azt gondolom, hogy azok a jól sikerültek, amelyek merészebben elrugaszkodnak az eredetitől. Például Faludy, Kosztolányi fordításait, amelyekre jellemző, hogy szabadon kezelik a szöveget, nagyon szeretem. Szerintem egy versfordításnál az a legfontosabb, hogy magyarul is vers legyen, megszólaljon. Szokták mondani, hogy a műfordítás olyan, mint az asszony: ha hú, nem szép, ha szép, nem hú. Ez nagyon igaz, mind a kettőre nem lehet törekedni. Én úgy gondolom, hogy ebben az esetben a szépség fontosabb, mint a hűség, és inkább legyen magyarul élvezhető, és olyan, ami megszólítja az embert.

Két kisfiával, Misivel és Jancsival

BONCZIDAI ÉVA

Homlokvár csodapadlása

Az omladozó Zátonyi-kúria Homlokvár központjában állt, rögtön a polgármesteri hivatal mellett. A város vezetősége megunt az arra járók sopánkodását, és döntést hozott, hogy felújítják a nagy múltú építményt, amelyet az utolsó Zátonyi, az ábrándos tekintetű, cérnakesztyűs Ilona néni adományozott a városnak.

Az állapotfelmérést végző szakemberek hívták fel a figyelmet arra, hogy az épület padlása tele van limlomokkal. A városvezetés ezen igencsak elképedt, hiszen amikor ünnepélyesen átvették Zátonyi Ilona adományát, maguk gondoskodtak a ház teljes kiürítéséről. Ezt pedig igen körültekintően végezték, már csak azért is, mert Ilona néni egyik távoli unokatestvérére hagyta minden ingóságát, és a gyászoló rokon perrel fenyegette a várost, ha az akár egy papírfecnit is eltulajdonít az örökségből. A városra tehát csak maga az épület maradt, az unokaöcs még a rézveretes kilincset és a nyelvét öltögető sárkányos ajtódísz is lecseréltette.

A polgármester és a tanácsstagok hümmögve vizsgálták át a padláson összezsúfolt dolgokat. Sokféle kacat volt ott, régiségektől kezdve egészen új dolgokig: volt ott érintőképernyős mobiltelefon, Singer varrógép, féllábú baba, sisak nélküli Ninjago-figura, rengeteg ruha, gyermekeknek, felnőtteknek való holmik százai, bútorok, biciklik, könyvek, levelek, szóval mindenféle. Homlokvár tanácsa elrendelte a kacsatok elszállítását. Ócskapiacot rendeztek belőlük, és a befolyt összeget is az épület felújítására tervezték fordítani. Mondom, tervezték, mert a felújításból jó ideig nem lett semmi.

Az történt ugyanis, hogy az ócskapiacra kiözönlött a város apraja-nagyja, hogy lássák, mi minden került ki a Zátonyi házból. Ám egyszer csak óriási óbégatás, sírás-rívás váltotta fel a piaci zsvajt: „De hát ez a déd-nagymamám kendője!”, „Ez a szüleim tulajdona!”, „Ez volt az apám kedvenc pipája!”... Mire a polgármester odaért, már a rendőrség és a mentők is kiszálltak a helyszínre. A vásárlók egy része ájuldozott, a másik része pedig azonnali rendőrségi eljárást sürgetett, mert az eladásra kínált portékában felismerni vélte valamely halott hozzátartozójával együtt eltemetett

kedves tárgyak egyikét. Szörnyű titkot sejtettek az eset mögött.

A rendőrség azonnal nyomozásba kezdett. Sírrablókra gyanakodtak. Lezárták a Zátonyi-kúriát, és átvizsgálták a temetőt is. Megállapították, hogy senki sem fosztotta ki a sírokat, és az ügy aktáját már készültek is hátraküldeni a megoldatlan rejtélyek osztályára, de amikor az ifjú rendőrtanoncot felszalasztották, hogy a padlásról is szedje le a rendőrségi kordont, kénytelenek voltak újabb intézkedéseket eszközölni. A padláson ugyanis ismét elszaporodtak a kacsatok. Egy egész köteg 1968-as, szeptemberi napilap hevert egy kisasztalon, hintaszék, gramofon és gyertyatartó került elő valahonnan, egy tálcán kávéscsészék álltak és kockacukor, egy cserépvázában pedig szárított rózsza volt. Elhordták ezeket is, és órséget rendeltek a ház elé. Az örök senkit sem láttak bemenni a házba, másnapra mégis megjelent valahogy egy pirospöttyös ballagási batyu és egy fényképalbum. A fényképek szereplőit sikerült azonosítani és felkutatni. Kovácsék nagyobbik lányának volt ugyanilyen batyuja és albuma. Kovácsné azonnal hozta és mutatta a nyomozóknak. Tökéletesen egyformák voltak a Kovácséknál őrzött és a padláson talált tárgyak. A lányok egyetemista, csak vakációban jár haza. Többet nem sikerült kideríteni.

Újabb óvintézkedéseket tettek. Őröket rendeltek a padlásra is. És kihallgatták Kovácsék lányát is. Ugyanilyen batyut kapott minden osztálytársa, de ilyen fényképalbuma csak neki volt. „Furcsa, épp tegnap meséltem erről egyik barátomnak” – jegyezte meg a kihallgatás végén. Ezt már nem is vették bele a jegyzőkönyvbe.

Éjjel az örök csevegéssel ütötték agyon az időt. Szóba kerültek horgászkalandok, gyermekkori cserkész-táborok élményei, szigorú tanárnők és nyáresti sörözések. Reggelre a kémény mögött újabb kupacot vettek észre: esőkabát, sörnyitó, táblatörlő szivacs, zseblámpa, csalitartó skatulya, evezőlappát. Az örök egymásra néztek. „Tudom, hogy hihetetlen, de épp ilyenekről beszélgettünk hajnalig” – kezdte bártortalanul egyikük, a nyomozóhoz fordulva. Az pár percnyi fejcsoválás után szólalt meg: „Azt gondolja, hogy ha a gyermekkori biciklimről kezdek sztorizgatni, az hamarosan itt terem?

Badarság." Másnapra a padlásfeljáró mellett egy zöld Pegazus állt.

Az ügyet lezárták. Nem jelentettek lopást sem a városból, sem a környékről, és úgy ítélték, bármi is a magyarázata e szokatlan esetnek, nem jelent veszélyt a társadalomra. Persze, a városban híre ment,

oda, amelyről olyan valaki mesél, aki már birtokolta egyszer.

Eleinte százával jöttek csodát látni. Sokan pénzt akartak visszakapni, de bármekkora összegről is meséltek, mindig csupán egyetlen bankjegy termett ott. Mások egy-egy rég elveszett tárgyat szereztek így visz-

Vetró Bodoni Barnabás illusztrációja

hogy a padlásra kerül minden tárgy, amelyről szó esik. Többen megpróbálták betörni a házba a jó nyereség vagy izgalmas lakberendezési beszerzés reményében, úgyhogy a városvezetés állandó őriséget rendelt a helyszínre, és törvényt hozott arról, hogy Homlokvár minden polgára egyszer felmehet oda és megkaphatja azt a tárgyat, amelyet szeretne. Megálapították azt is, hogy csak azok a tárgyak kerülnek

szá, megint mások a már meglévő jó zöldségpucoló kést vagy a telefonjukat duplázták meg. Ez is hamar lecsengett. Idővel az emberek megfontoltabbak lettek: kezdtek azon gondolkodni, melyik tárgy fontos nekik valóban, mi az, ami csak így kerülhet hozzájuk.

Mostanra már hetek telnek el eseménytelenül, mire egy-egy öszülő polgár felkerekedik, hogy valamely, számára kedves tárgyat hazavigye a padlásról...

Cilinderrel a templomban

A huszadik század hajnalán járunk, az úgynevezett polgári társadalom virágkorába érteztünk. Európa a haladás bűvöletében él. Egymást követik az újabb és újabb találmányok, az emberiség a szó szoros értelmében a szárnyait bontogatja. 1909. október 17-én Louis Blériot átrepüli a La Manche csatornát. Az a kor ez, amelyet nálunk boldog békeidőként is szoktak emlegetni. Franciaországban belle époque, szép kor a neve. Divat a cylinder és a krinolin. Majd jön a nagy pofon, az első világháború, és odalesz a békeidők felhőtlen optimizmusa.

Julien Green amerikai származású francia író 1900-ban született, tehát a belle époque gyermeke. Élete átíveli a 20. századot, amely talán a legeseménydúsabb század az emberiség történetében. Ő íróként mégsem a történelem eseményeivel, hanem saját lelki fejlődésével, személyes, belső történelmével, gondolataival, álmaival, félelmeivel foglalkozik. Az önéletrajzírók igen gyakran az őket felnőttkorban foglalkoztató kérdésekre keresnek választ, magyarázatot,

netán igazolást gyermekkoruk eseményeiben. Green számára a vallás, a hit és hitetlenség az a probléma, ami a legszemélyesebben foglalkoztatja. Talán ezért olyan gyakori gyermekkorára való visszaemlékezéseiben a templom, a vallás felemlgetése. Ezeknek a történeteknek a vonzereje abban rejlik, hogy sikerül felvillantani azt az állapotot, amikor a gyermek ártatlanul rácsodálkozik a vallás jelenségeire, és még nem tesz különbséget „jó és rossz” között.

Az alábbi részlet főszereplője a kor ikonikus ruhadarabja, egy cylinder, amely templomi és vallási kalandokba keveredik a szerző jóvoltából, és végül gyalázatos véget ér. Mintha egy korszak semmisülne meg jelképesen általa.

Fiatal évek

(részletek)

Anyám időnként kezembe adott egy gazdagon illusztrált, gyermekek számára kiadott Bibliát. Nem nagyon értettem a szöveget, de elragadtatással néztem a képeket. Egyik kép rendkívüli hatást gyakorolt a képzeletemre, ami majdhogynem drámába torkollott. El akartam játszani a Nagy Áldozópapot, aki áldozatot mutat be az Örökkévalónak. A metszet, amely az áldozat jelenetét bemutatta, rendkívül részletgazdag volt, én pedig igyekeztem szolgálai pontossággal rekonstruálni. Papi palást gyanánt anyám vörös pongyolája szolgált, derekam köré egy törülközőt csomóztam. Egy másik törülközőből turbánt csavartam, és aztán hozzáláttam az áldozati oltár elkészítéséhez, hiszen erre elengedhetetlenül szükség volt. Ezt a problémát hamar megoldottam: rózsaszínű asztalkám tetejére felpakoltam a varrógép födelét. Szögletes volt, minden oldala lapos, ezért tökéletesen megfelelt céljaimnak. Apám hajkeféi a kitett kenyerek szerepét töltötték be.

Amikor idáig értem a készülődésekkel, nem maradt más hátra, mint fel-alá sétálni az oltár előtt, ájtatos kiáltásokat hallatva. Ám volt még valami, ami nem hagyott nyugodni, mert a könyvillusztráción egy áldozat is látható volt, amely az oltáron füstölgött. Áldozatra volt hát szük-

ség, ha nem is borjúra vagy bárányra, de olyan dologra, ami értékes és fontos is.

Rövid gondolkodás után kiszaladtam az előszobába. Ott a fogas egyik ágán volt felakasztva apám selymes fénnel csillogó cilindere. Csak vasárnap viselte, amikor templomba ment, vagy ünnepi látogatások alkalmával, és emlékszem, hogy nagyon vigyázott rá, mielőtt feltette volna, mindig végigsimította egy barna bársonydarabbal, az ünnepi fejfedőnek mindig tökéletesen kellett csillognia. Rövid ideig haboztam, nyilván megrémültem kissé a tervem szentségtörő merészségétől. Aztán hirtelen elhatározással úgy döntöttem, hogy feláldozom az Örökkévalónak apa remekbe szabott kalapját.

Egy hokedlire felállva leakasztottam a tiszteletre méltó tárgyat, és egy pillanattal később már ott díszelgett a két kirakott kenyér mellett. A liturgia, amit bemutattam, kissé eklektikus volt, több ábrázolás részleteit is követtem. Elég az hozzá, hogy úgy találtam, remek áldozat ez a kalap, és

bőszén hadonásztam a palástban, egyre kevésbé visszafogottan kiabálva, majd elindultam megkeresni a gyufásdobozt, hiszen a rajzon egyértelműen látszott, hogy az áldozatot lángok emésztik.

Ha kisebb zajt csaptam volna, bizonyára sikerült volna véghezvinnem a tervem, de a nagy hűhóra bejött anyám és egyik nővérem, hogy megnézzék, mi a csudát művelek.

– Mi folyik itt? – kérdezte anyám.

– Áldozatot mutatok be – vágtam rá gondolkodás nélkül.

– Megégett áldozatot? – kérdezte anyám mosolyogva, de azért lekevert egy finom nyaklevest.

Hogy lezárjam a cylinder-ügyet, elmesélem, mi történt egy vasárnap a Cortambert utcai protestáns templomban, bár ez a kínos eset csak két évvel később, 1907-ben következett be.

A templom hatalmas volt és sivár, díszítések, festett üvegablakok nélkül, szigorúan egyszerű.

Apám kettőnk közé helyezte el kalapját a padban, vagyis az ő balján. Én nem tudtam, mit kezdjek a hatalmas szalmakalapommal, végül én is letettem a bal oldalamra. Apának énekeskönyv volt a kezében, és igyekezett énekelni a zsoltárokat. Mi, a gyermekek, összeszorított szájjal ültünk. A nővéreim, akárcsak én, furcsa megütközést éreztek, hogy itt franciául szólítják Istent, mert a mi kis angolszász világunkban nem ezen a nyelven társalogtak velem.

Amikor a zsoltár a végéhez közeledett, egy úr jelent meg a padosorunknál, aki nálunk is jobban elkésett, és arra kért, húzódnánk beljebb, hogy helyet csináljunk neki is. Mi, gyermekek, ostobán néztünk egymásra, mint akik teljesen tanácstalanok, de apám, aki megértette a helyzetet, integetett nekünk az énekeskönyvvel, hogy húzódjunk közelebb hozzá. Ugyanakkor mosolyogva köszöntötte az újonnan jött hívet.

Amikor a zsoltárnak vége lett, mindnyájan elhelyezkedtünk, és a pap hozzáfogott a prédikációhoz. Minden nyugodt volt. A falak visszhangozták a lelkipásztor szavait. Senki sem mozdult. Oldalra néztem, és láttam, hogy Lucy enyhén vörös ábrázattal nézi a papot, ami nála az unatkozás jele, és észrevettem, hogy az én nagy szalmakalapomat a térdére tette. Igaza volt. Én pedig azt hittem, meghalok félelmemben. Néhány másodperce ugyanis rájöttem, hogy valami keményen ülök, ami a súlyom alatt összement, és hogy az a valami nem más, mint apám cilindere. Ő egyébként figyelmesen hallgatta a lelkész beszédét, mit sem sejtett. Még boldog volt, mert nem tudta. Mindenki boldog volt, rajtam kívül. De mit tegyek?

Már nem tudom, hogyan, de Lucy észrevette a katasztrófát. Kuncogva kérdezte, hogy hol van apa kalapja

(egy kicsit kegyetlen volt Lucy, mint mi mindnyájan), aztán kacagógörccs lett úrrá rajta, és zsebkendőjét a szájába tömködve próbálta elfojtani az ellenállhatatlan jókedvét. Ezt látva Retta és Anne is elkezdett kacagni, pedig még nem tudtak semmit. Apám gyilkos pillantást lövellt feléjük, és azt hiszem, hamarosan lecsillapodtak. Én mindenesetre példamutatóan komoly maradtam.

Hogy mi történt azután? Nem emlékszem pontosan. Kijöttünk a templomból, és a la Tour utca táján apám hirtelen megragadta a kezem, hogy sietésre késztessem, mert minél előbb haza akart érnem. Hajadonfőtt, sétapálcával a kezében, olyan hatalmasakat lépett, hogy a felöltője repült utána. Mivel nem tudtam lépést tartani vele, de erős kézzel tartottak, ugráltam, repültem, levegő után kapkodtam, míg a három lány kinnal-bajjal próbált lépést tartani velünk, és rettenetesen sikongattak a nevetéstől, amit már nem bírtak visszatartani.

Mikor hazaértünk, gondolkodás nélkül berohantam az anyám szobájába, és bebújtam az ágy alá, anélkül, hogy bármilyen magyarázattal is szolgáltam volna viselkedésemre. Egyébként a magyarázat mindjárt belépett a szobába egy dühös úriember képében, aki hollétem felől tudakolózott. Láttam a lábait, és sétapálcája végét, amellyel magából kikelve döngötte a padlót, miközben ezt kiabálta:

– Hol ez a gyermek? Hová bújt? Tudni akarom!

Ekkor szüleim között olyan párbeszéd kezdődött, amely leginkább a Perrault-mese Óriása és a felesége közti beszélgetésre hasonlított. Mama azt szerette volna megtudni, mit követhetem el. Apa verte a padlót a sétapálcával, és azt hajtogatta, hogy itt bújtam el a szobában. A többit már nem tudom felidézni, csak azt, hogy megbüntettek, de nem emlékszem, hogy apám megvert volna.

(Julien Green: *Jeunes années, autobiographie / Fiatal évek, önéletrajz* 1. Seuil, 1984, ford. Szőcs Imre)

Csillag István illusztrációi

Mit meséltek a reneszánsz korában?

Ki leckéztette meg a bölcs Salamon királyt? Ha nagyon kíváncsiak vagytok a válasza, akkor máris elárulhatom: Markalf. Azonban indokolt a következő kérdés is: ki volt Markalf? Nos, itt már terjedelmesebb válaszra van szükség. A bölcs Salamon király Dávid király fia volt, mintegy harminc éven át uralkodott Izraelben. Népének békét, nyugalmat, bőséget biztosított, ő építtette fel Jeruzsálem templomát.

Egyik döntését a Bibliából, a Királyok könyvéből ismerhetitek. Két asszony lakott ugyanabban a házban, mindkettőnek egyidőben született gyereke. Ám egy éjszaka egyikük halálra nyomta a csecsemőjét, s észrevétlenül kicserélte a másik gyermekkel. Reggel mindketten magukénak követeltek az élő csecsemőt. Salamon elé álltak igazságtevést kérni. Salamon az egyik katonáját arra szólította fel, hogy kardjával hasítsa kétfelé a gyermeket, hogy mindkét anyának jusson belőle. Az álnok asszony örvendezve fogadta a döntést, kárörömmel gondolva: így a társa is elveszíti a csecsemőjét. Az igazi anya azonban hajlandó volt lemondani a maga részéről, csak hogy életben maradjon a gyerek. Salamon neki ítélte az élő csecsemőt.

Egy alkalommal tudomást szerzett egy sziporkázó elméjű parasztemberről, az udvarába hívatta amolyan udvari bolondnak. Markalf azonban újra és újra nevetségessé tette a zsidók bölcs királyát. Állandóan szópárbajt vívtak. Amikor Salamon azt állította, hogy a fehér fátyol az asszonyok dísz, Markalf azt válaszolta, hogy a fehér fátyol gyakran beteg vagy piszkos testet takarhat. Akkor is ellentmondott Salomonnak, amikor azt állította, hogy a megszokás, a neveltetés hatalmasabb a természetnél. A király vacsorára hívta, hogy igazát bebizonyítsa. Az asztalnál a gyertyát egy betanított, fegyelmezett kandúr tartotta. Amikor Markalf egy egeret lopott be az ebédlőbe, a kandúr minden fegyelemről megfeledkezve nyomába eredt, bebizonyítva a tréfamester igazát, miszerint a születéstől hozott természetet, az ösztönt nem lehet teljesen legyőzni. Amikor elfogyott a türelme Salamon-

nak, és Markalfot akasztófára küldte, Markalf engedélyt kért arra, hogy a fát ő választhassa meg. Hóhéraival bejárta a hegyeket és völgyeket, ám egyetlen fa sem volt kedvére való. A király megkegyelmezett neki.

Markalf történetei a 10. századtól terjedtek Európa-szerte, többször le is jegyezték ezeket, népkönyvként ponyván árusították. A 14. században latin nyelvű gyűjtemény készült belőlük. Heltai Gáspár kolozsvári nyomdájában 1577-ben nyomtatták ki magyar fordítását, *Salamon királynak, a Dávid király fiának Markalffal való példabeszédeknek könyve* címmel. Bölcs Salamon és okos Markalf mondásai bekerültek a népi bölcsességek közé, történeteik meseként váltak ismertté.

Ugye, tudjátok, hogy Markalf nem az egyedüli tréfamester? Az egyetemes kultúrában Till Eulenspiegel és Naszreddin Hodzsa nevéhez kötődnek ilyen tréfás történetek. A magyar bölcs fejedelem Mátyás király volt, ezért is a Salamon és Markalf közötti évődések a magyar királyi udvarba is átvedtek. És tulajdonképpen vége-hossza

nincs azoknak a mesehősöknek, akik csínyeket követnek el vagy leleményes válaszukkal nevetetik meg a mesehallgatókat. Ilyen volt Józsa Gyuri, Csalóka Péter, Bohó Misi.

Ezeket a tréfás történeteket olasz eredetű szóval *trufának* nevezzük, ami az eredeti nyelven 'becsapást, csínytevést, kópéságot' jelent. A latin nyelvből terjedt el egy másik neve, a *facécia* (facetia), a francia irodalomban *fabliau*, a német nyelvben pedig *Schwank* a neve. A trufa a reneszánsz korában vált igazán kedvelté. Bizonyára tudjátok, hogy a reneszánsz a középkor vége, az azt felváltó korszak (14–16. század), amikor gyökeresen megváltozik a világ- és az életszemlélet: az ember a derút, az örömet kereste a földi világban, szerette a természetet, a művészeteket, a zenét, a táncot, szeretett utazni, tréfálkozni.

Bizonyára emlékeztek arra a mesére, amelyikben az okos lány galambot visz Mátyás királynak, aki udvarába

Keszeg Ágnes illusztrációja

rendeli őt, azzal a paranccsal, hogy ajándékot hozzon is, ne is. S amikor a király a két szitát szétnyitja, a galamb elszáll: volt is, nincs is. Ezt a történetet ismerhetitek fel az alábbi versben, amely közel háromszáz évvel később íródott. Ami azt bizonyítja, hogy a reneszánsz korában elterjedt trufák hosszú időn keresztül alkalmasak voltak arra, hogy jókedvre derítsenek.

A vers szerzője Kolumbán János, Szilágy vármegeyi földbirtokos, aki az 1700-as évek elején élt, s aki – egyéb irodalmi munkái mellett – korának trufáit gyűjtötte össze. *Vida György históriája* címmel terjedelmes elbeszélő költeményt (valójában trufát) írt és adott ki. A költemény főszereplője Torda városának hadnagya, Vida György, aki Erdély-szerzte elhíresült csínytevéseiről, játékos természetéről. Amikor Erdély főgenerálisa, a Gernyeszegen élő Teleki Mihály tudomást szerez róla, udvarába hívja. Vida a csűrben négy verebet fog, s azokat két tál közé zárja. Kopott ruhát ölt magára, úgy indul útnak. Az ajándékot „eleven csontosnak” nevezi, amit a házigazda pisztrágnak vél, s péntek, tehát böjtös nap lévén, örömmel fogad. Teljesíti a látogató kérését, kopott süveggel ajándékozza meg. Amikor a tálat felnyitja, a madarak elszállnak, a főgenerális vendégeinek derültségére. Amikor a látogatót azonosítják, az megmagyarázza az ajándékban rejlő célzatot: a nagyurak ígérete olyan, mint a madár, azaz elszáll nyomtalanul.

Hallván azért híret Teleki Vidának,
Egy Levelet irat Tordára magának.
Menjen Gernyeszegre, mert fáradságának
Nem fogja vallani kárát ez útjának.

Felöltözik VIDA régi köntösében,
Négy verebet fogat csüre fedelében,
Két cseréptál közé bérekeszti szépen,
Ajándékban viszi Gernyeszegre éppen.

Grádicson felmenvén mondja az inasnak,
Ajándékot hozott a' GENERÁLISnak.
Kérdi, kinek hívják? Azt mondja, Okosnak,
Ajándékját pedig eleven csontosnak.

Az inas gondolja eleven pisztrágnak,
Béfut, megjelenti a' GENERÁLISnak.
Örülnek az Urak, péntek nap, az hálnak,
Mivel sok pópista urak ott voltak.

Mond az úr inasnak, eredj, tőle kérd-meg,
Mi baja? honnan jött? kinek hívják, értsd-meg.
A' pisztrángot hozd-bé, ebédre főzzék meg.
Szintén jókor esett, nékie köszönd meg.

Inas azért hozzá újjólag kimégyen,
Újra kérdi nevét, 's hová való légyen?
Mi baja? Kész az úr, ha kell, róla tégyen,
Hogy satisfactiót¹ ő magának végyen.

Mondja tordai fi, Okos György a' neve,
A' baja: hogy kopasz, 's meleg a' Nap heve,
Süvegét Pinárdon gaz közt el-ejtette,
Adjon egy süveget, az úrnak izente.

Addig ajándékját inasnak sem adja.
Bé-mégyen az inas, a' szerint meg-mondja.
Egy rosz kopott núsztos² süvegét ragadja:
– Vidd-ki, nyomd fejében – az inasnak hagyja.

Ki-viszi, 's a' tálhoz a' mint ők nyúltanak,
Mond ez, fel ne nyissa, mert mind kiugranak.
Bé viszi, 's a' melyet az urak vártanak,
A' tál fel nyitvatván, szélllyel szaladtnak.³

A' nyílt ablakokon egyik ki-repüle,
Mellyen nagy nevetség a' Házban terüle.
Okos György elébb áll 's más felé kerüle,
'S magát egy szegletben meg-vonván le-üle.

Parancsolja az úr inasnak, keresse,
Hogyha meg-kaphatja, ugyan meg-veresse.
De nem találják-meg, hogy kedvét tölthesse,
Sem hogy a' süvegét vissza-vétehesse.

El-készül az ebéd 's leülnek hal nélkül,
Melyért multságba egész asztal merül.⁴
Azalatt Okos György más ajtóra kerül,
Izeni az úrnak, hogy VIDA György ott ül.

- 1 Elégtételt, kártérítést; itt: ajándékot kapjon.
- 2 Nyuszt, menyétféle prémes állat.
- 3 Szétszaladtak; itt: szétrepültek.
- 4 Itt: a vendégek derülnek az eseten.

A 14. Cimbora Kalácsa Tábor képes krónikája

Találkozás, ismerkedés

Idén, július elején ismét összegyűltek a Cimbora olvasói – a folyóiratunkban meghirdetett tavalyi pályázatok nyertesei. A nyári nagy találkozásra Sepsiszentgyörgy mellett, a Benedek-mezei táborhelyen került sor.

Az első nap délutánja főként ismerkedéssel telt. Bartha Lóránd színész-rendező és Müller Henrietta segítettek a játékos egymásratalálásban. A nap jól sikerült, mindenki vidáman tért nyugovóra.

14. Cimbora Kaláka Tábora

Második nap elkezdődtek a műhelymunkák: délelőtt irodalmi és színjátszó foglalkozásokat tartottunk. A foglalkozások alapjául Török László Dafti *bobita@bobita.hu* című versét választották a műhelyek vezetői: Farkas Wellmann Endre, Tulit Gyopár (irodalom), Bonczidai Éva és Müller Henrietta (színjátszás). A vers Fűzfa Balázs magyarországi irodalomtankönyvében (*irodalom_9*, Krónika Nova Kiadó) jelent meg:

TÖRÖK LÁSZLÓ DAFTI *bobita@bobita.hu*

Bóbita, Bóbita játszik.
Ráakad egy fura site-ra.
Klikkel el onnan, ahol csak
békahadak fuvoláznak.

Bömböl a Bóbita anyja,
zúgnak a szitkok a szájból:
– Hát sose lesz meg a leckéd?!
De a lány laza, csak skypeol.

– Bóbita, Bóbita, olvasd!
– Hagyd a regényt, mese sem kell!
Könyveimet magam írom,
facebookon és msn-nel.

Bóbita, Bóbita mérges:
– Gyenge a ramban a póver!
Gyűlöli vén masináját,
mint apa randa pulóvert.

Néz anya rútan a bútól.
Bámul a sok üzenetre.
Bóbita, Bóbita bootol,
s képeket rak fel a netre.

Bóbita, Bóbita mármost
hallgass a józan eszedre!
Sörrel apád kutyaházban.
Régi poén, na de szedd le!

Bóbita, Bóbita épít
ködfalakat megabájtjal.
– Ekkora sztár leszek úgyis!
Így kiabál tele szájttal.

Bóbita, Bóbita alszik.
a ledek pirosra váltva.
Az álom analóg élet,
s a lét egy dióda álma!

14. Cimborá Kaláka Tábor

– A színház-csoporttal folytattuk Török László Dafti bobita@bobita.hu című versének boncolgatását. Helyzetekre bontottuk, szerepeket osztottunk, színre vittük, és plakátot is terveztünk a négy különböző „előadáshoz”. Meg, persze, játszottunk egy csomót. Müller Henitől tanultam végre olyan játékokat is, amelyekben én is egész jó voltam.

A tábor összességében volt számomra nagy élmény. Mert minden szépen megfért egymás mellett. Nem kellett órákig szervezni, hogy ki, mikor melyik feladatot hogyan teljesíti, hanem mindenki talált tennivalót, és minden működött. Ifjú barátaink nagy lelkesedéssel vetették bele magukat minden feladatba, legyen az együttgondolkodás, kollázs vagy animációkészítés, ritmustapsolás, üvöltözős mozibainvitálás vagy reggeli torna. És mindig akadt segítség az aszalterítésben, a mosogatásban; volt, aki ebihalat fogjon és kavicsot fessen a fiaimmal; volt, aki lámpával világítsa a papírt a késő esti felolvasásnál; volt, aki bírta hajnalig, volt, aki nem, de másnap magától értetődő volt a nagy mosoly. (Bonczidai Éva)

14. Cimborá Kalácsa Tábor

- Egy-egy ilyen tevékenység fontosságát ilyen időbeli közelségből bohóság lenne firtatni, azonban az biztos, hogy akik részt vettek a Cimborá Kalácsa Tábor irodalmi szemináriumain, jól érezték magukat. Legalábbis így, pár hónap elteltével, ha eszembe jut az a nyáreleji hét, mosolygós, derűs arcok idéződnek fel bennem, érdeklődő tekintetek s nem utolsó sorban kreatív, élni akaró és az életet tanuló fiúk és lányok, akikben bízom és akikben látom a jövőt. Írni, olvasni és gondolkodni jó - talán ez volt az irodalmi kerekasztalok megfogalmazható üzenete. (Farkas Wellmann Endre)

Egyik délelőtt Szonda Szabolcs költő, műfordító, a sepsiszentgyörgyi Bod Péter Megyei Könyvtár igazgatója is csatlakozott a tábor irodalmi műhelyéhez. Ekkor születtek a következő limerickes és haikus:

Limerickes

Volt egy hölgy, lakhelye Mallorca,
Belógott ablakán egy róka.
Irritálta szőre,
Begyulladt a bőre,
Esetét a férje cáfolta.
(György Evelin)

Élt két aranyhal és egy guppi.
Nem maradt kajájuk, az tuti.
Éhesek voltak már,
Az aranyhal nem várt,
Inkább felfalta a kis guppit.
(Márton Andrea)

Haiku

Csilllogó ékszer.
Üvegtálban a gyümölcs.
Ragyogj, végtelen!
(Ilyés Krisztinka)

Délutánonként a képzőművészeteké volt a főszerep

A táborban készült animációk megtekinthetők Cimbi kisördög facebook-oldalán!

Míg a táborozók egy része fotósorozatot gyártott az animációk elkészítéséhez Kispál Ágnes Evelin és Kispál Attila vezetésével, a többiek Vetró Bodoni Barnabással és Kusztos Attilával elkészítették a Vabi Cimbit:

- A műhelymunka két csoporttal, két délután zajlott. Tizenegynéhány fiatalnak mutattunk naponta néhány darabot a *fanzine*, *prozine* és kézi készítésű kiadványok fajtájából kiindulási pontként, kedvcsinálóként. Beszélünk röviden a fénymásolóval sokszorosított fanzinok történetéről, jellegéről, kik foglalkoznak vele, kinek és miért csinálják, milyen típusúakat ismerünk. Sok-sok

tépni- és vágóval színes magazint, ragasztót, ollót, kartont hoztunk magunkkal. A gyors bevezető után neki is álltunk a munkának. A téma a színházi, irodalmi műhelyből kölcsönzött versszöveg (Török László Dafti: *bobita@bobita.hu*) sorait, történetét, szülő és gyermek viszonyát, hangulatát dolgozta fel.

14. Cimborá Kaláka Tábor

Legalább egy oldal kollázsolt vagy rajzolt munkát kellett mindenkinek elkészítenie, de a legvégén negyvenegy melót számoltam meg, negyven be is került a fanzinba, és mi munkálkodtunk körülbelül huszonöten. Mindegyik Cimborá Kaláka Táboros műhely feltölt energiával engem is, nagyra értékelem a részt vevő fiatalok hozzáállását, lendületét, igyekezetét, kitartó munkáját. Mindig megjegyzem, hogy így van értelme dolgozni, ilyen partnerekkel. Sok kedvenc munkám van azok között, amelyek ott készültek, időnként kézbe veszem a *Vabi Cimbi* névre keresztelt (a *vabi* japán szó jelentése természetes, szabálytalan, tökéletlen, kimunkálatlan, néha durva, szegényes, ugyanakkor erőteljes) kiadványt, és találok valami érdekes gondolatot, képet, ami eddig elkerülte a figyelmemet. S mindezt együtt hoztuk létre! Fel lehet lapozni itt: http://issuu.com/cimboradocs/vabi_cimbi

Ügyeskedjétek otthon is, a suliban is! Hátha találkozunk még... Köszönet! (Vetró Bodoni Barnabás)

Esténként pedig újabb művészetek töltötték ki a táborozók idejét: népzene Zayzon Ágnessel, ritmusgyakorlatok sepsiszentgyörgyi muzsikusokkal (Albert-Nagy Örs, Ferencz Áron, Gáspár Álmos, Vitályos Lehel), slamkóstoló Müller Henivel.

Vadkéken tãncoló elefãntok

Egyre több olyan emberrel találkozom, aki valami olyasmiben jó vagy nagyon jó, akár rendkívüli, amiből az iskolában gyenge volt, bukásra állt, vagy amit egyenesen utált. A tanár lenne mindennek az oka? Vagy a nem megfelelő tanítási rendszer? De hát teljesen különböző generációkról van szó, olyan emberekről, akik még csak nem is ugyanabban az országban éltek, nőttek fel, jártak iskolába. Hogyan lehetséges mégis ez a szembeszökő párhuzam?

Ha megnézem, hogy mi a közös ezekben az emberekben, akkor azt látom, hogy az öröm. Az, amellyel amiben jók, végzik. Nem jegyért, nem elismerésért – ami, ha van, nem árt –, nem pénzért, hanem a belefeledkezés öröméért. Játsszanak, s mint gyermek a játékban,

papirosan. Nem a látvány, hanem a mozdulat, nem az eredmény, hanem a pillanat.

Így aztán könnyen előfordulhat, hogy ezeknek az embereknek az útja nagy kacskaringókat ír le. Hiszen nem tárulnak előttük egyből az ösztöndíjas kapuk, nem ők az ünnepelek és csinnadrattázottak már kamaszkorukban, nem hull ölükbe a korai siker. Ellenben teljesen egyedi pályájuk során mindenféle hatások érik, sok mindent magukba fogadnak, folyamatosan alakulnak, alakítanak. Ha valamit keresnek, akkor azt az örömezt, amit akkor éltek át, amikor a mások által gyengének minősített alkotásukat létrehozták. Ha elutasítják őket, mert a kritériumok alapján továbbra sem felelnek meg

Keszeg Ágnes illusztrációja

lemerülnek nagyon mélyre, oda, ahol szörnyetegekkel kell megharcolni, szívdobogva, verítékezve, a következő pillanatban pedig fent szárnyalnak, az ég szegélyén, napba forduló, ragyogó arccal. Amikor az ember olyan cselekvésbe, dologba fog, ami lelkesedéssel tölti el, amiben megmerítkezve megváltozik, megerősödik, megszépül, nincs ideje azon gondolkodni, hogy vajon ez a kinti világban mennyit ér. Ott van, abban az időtlen állapotban, mint a szerelemben, benne a pillanat legközepében, és csak az létezik számára, amit éppen alkot, teremt, játszik. Ilyenkor se szeme, se füle másra. S mint a kisgyermek színezéskor, nem érdekli, hogy kimegy a vonalból vagy épp vadkék lesz az elefánt, nem érdekli, hogy erre nem fog piros pontot kapni, mert az óvónéni azt látja, hogy egy vadkék elefánt rendetlenkedik a lapon, s lám, a Pistikéé milyen szép szürkén belül maradt a vonalán. Csak az a lendület érdekli, amivel a vadkék szint húzza-nyomja a

bizonyos szabványoknak vagy szinteknek, akkor másik irányba indulnak el, az öröm érzése viszi tovább őket, át a kudarcokon, sikertelenségeken, át a „nem vagy elég jó” éles késén.

Mi van ebben az örömben, ami ilyen csodákra képes, ami annyi éven keresztül meg tudja védeni az embert a megkeseredéstől, kiábrándulástól? Nem fogom én most nektek megmondani, kedves, fiatal olvasóm, elég, ha átadod magad annak, amit leginkább szeretsz csinálni. Ha titokban kell, hát titokban, ha nyilvánosan is lehet és mered, akkor nyilvánosan, a lényeg: merítkezz meg benne, töltdj fel, és hagyd, hogy ez az érzés ragyogja be a napodat. Erős fénye van, hidd el, még akkor is világít, amikor már kívülről baktató öregecskének néz ki az ember, mert külső napja már leáldozóban. Ez a ragyogás azonban más nappal van kapcsolatban, azzal, amelyik este sem nyugszik le, csak éppen máshol világít.

Pádis-próba

Az új évfolyam első túraajánlóját gyengébb fizikai felkészültségűeknek, szédülékenyeknek, magasságtól irtózóknak nem ajánlom, viszont azoknak, akik igazán szép és érdekes helyre szeretnének eljutni, annál inkább!

Pádis egy ilyen hely, számos érdekességgel, látvánnyal, különleges tájjal. A Bihar-hegységhez kell eljutni, ami most már autóval is megközelíthető jó úton, aztán innen következhetnek a Ponor-rét, a Csodavár, a Szamosbazár, az Elveszett Világ, a Szkerisórai Jégbarlang és sok más érdekes túravonal.

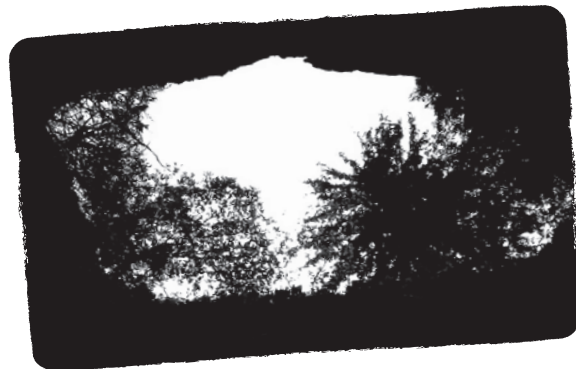
A fent említettek közül talán a Csodavár neve a legismertebb, hiszen itt található a közel 75 méter magas és 30 méter széles sziklakapu, ami az egész terület talán legmonumentálisabb képződménye. Egyébként a Csodavár, ez a nagyszerű karsztképződmény bejárása igazi kalandtúrát ígér mindazoknak, akik nem szenvednek tériszonyban, hiszen a 300 méteres falak, az egy kilométer átmérőjű sziklamedence még a mélységtől nem borzongók számára is tartogat meglepetéseket, a csúszós, meredek falakon való fel- és lejutás pedig igen komoly figyelmet igényel.

A Csodavár

A Szamosbazár

Kilátás az Aragyásza barlangból

A Szamosbazár nevét a Meleg-Szamosról kapta, amelynek szurdokja két oldalról körbejárható. A természet számos szép és felejthetetlen képződménye közül is kiemelkedik az itt található Aragyásza-barlang, amely körülbelül 200 méter hosszú, patak halad végig rajta, ennek partján, illetve vizében gázolva lehet átjutni a barlangon, miközben fentről a sziklaüregeken, „kőablakokon” beszűrődik a napfény. Csodálatos élmény, felejthetetlen.

A terület fontosabb látnivalóinak megtekintéséhez több nap szükséges, ezt jó figyelembe venni az út tervezésénél, no meg azt is, hogy a terület természetvédelmi oltalom alatt áll.

A havasrekettyei vízesés

Régi korok fürdőruhái

Az utóbb Úszók barlangjának nevezett barlangot, amelynek falára fürdőző alakokat festett a 8-10 000 éve élt művész, Almásy László fedezte fel a Szahara-sivatagban

Kétrészes, napjaink bikinijéhez hasonló fürdőruhát viselő, atletizáló római nők egy szicíliai villa falát díszítő ókori mozaikon

Lakomával egybekötött, „koedukált” fürdőzés egy itáliai fürdőházban (reneszánszkori miniatúra)

Az övektől a fürdőingekig

Barlangokban rejtőző sziklarajzok bizonyítják, hogy eleink már az újkőkorszakban is hódoltak a fürdőzés, úszás élvezetének. A fürdőruha szabása akkoriban még nem okozhatott gondot, őseink – napjaink természeti népeihez hasonlóan – feltehetőleg mindössze egy övet viseltek, amelyhez fegyverüket, halászsákmányukat rögzíthették.

A fejlett ókori államokban – Görögország, Római Birodalom, isz-

lám államok – a fürdés valóságos szertartás volt. A római közfürdők a társadalmi élet – könyvtárakkal, éttermekkel ellátott – központjai voltak, ahol férfiak és nők egyaránt tereferélhettek, információkat cserélhettek (pletykálkodhattak). Természetesen külön termekben, a férfiak többnyire meztelenül, a hölgyek – a fennmaradt mozaikok, szobrok tanúsága szerint – olykor kétrészes fürdőruhában.

A kora középkorban az erkölcs-telen hívságnak tekintett fürdőzési kedv látványosan alábbhagyott,

ami pedig a fürdőruha divatját illeti, arról igencsak kevés emlék maradt fenn. A nemes urak lenézték a folyókban, tavakban élvezettel lubicoló pórnépet, az ókori közfürdők medencéit pedig hatalmas kádak váltották fel, amelyekben ritkán és jobbára meztelenül fürödöztek, többnyire együtt, a férfiak és a nők. Amit fürdőruhának tekinthetünk, az a köpeny vagy lepel volt, amelybe a hölgyek néha burkolóztak. A vállpántos fürdőingek viselése 1400 körül vált divattá.

Medencében fürdő meztelen férfiak és leplekbe burkolt nők egy középkori német kódex illusztrációján

A késő középkori fürdőruhák a fejet és a két kezét kivéve viselőjük egész testét eltartták

A földig érő, könnyű anyagból készült, fodros sétálóruhák és kalapok a tengerparton is megvédték viselőiket a pórásnak tartott barnulástól

A 18-19. században a fürdőruhák földig érő, fodros köntösök voltak, fellebbenésüket a szegélyeikbe rejtett súlyok akadályozták meg

A 18-19. századi fürdőruhák tervezőit a „semmit a szemnek” elv vezérelte: a ruhák és a törökbugyogóhoz hasonlító nadrágok nyaktól bokáig eltarták viselőiket

A kétrészes fürdőruhák és a fürdőingek viselőinek egyaránt bátorságot kellett néha meríteniük a vízbemerülés előtt (Honoré Daumier karikatúrája, 1840 körül)

Erkölcsvédő fürdőruhák és fürdőkocsik

A 18. században, a felvilágosodás korában az előkelő hölgyek tengerparti üdülőkben pihenték ki a látogatások, bálók fáradalmait. Előbb csak sétálgattak külön erre a célra készült sétálóruháikban, később bemerészkedtek a vízbe is, és a fürdőzési kedv lassan ismét felélénkült. A fürdőruháknak viszont eleget kellett tenniük két fontos követelménynek: az erkölcsi normáknak és a hófehér bőr akkori di-

vatjának. A viselőjüket tetőtől talpig fedő, nedvesen sem tapadó köntösök aljába gyakran még súlyokat is varrtak, nehogy a vízben felemelkedjenek, és kivillanjon egy-egy boka. A lábukat hosszú harisnyák is óvták a kíváncsi tekintetektől, az arcot kalap vagy főkötő védte a leburnulástól. Kiegészítőként többnyire pántos fürdőcipőt, napernyőt és néha kesztyűt viseltek.

Az 1800-as években megjelentek a még mindig szigorúan erkölcsös kétrészes fürdőruhák, térdig érő, övvel összefogott felsőrésszel

és hosszú nadrággal vagy harisnyával. Hogy a legerényesebbek se botránkozhassanak meg, és a partról netán távcsövekkel leleskedő férfiak még csak a ledérnek igazán nem mondható fürdőruhákra se pillant-hassanak, a viktoriánuskori Angliában feltalálták a fürdőkocsinak vagy fürdögépnek nevezett, kétajtós öltözőfülkét. Miután a kocsit lovakkal félig a vízbe húzták, a fürdeni vágyó hölgy (vagy úr) a part felőli ajtón beszállt, átöltözött, majd a másik ajtón át egyenesen a vízbe léphetett.

A fürdőkocsi voltaképpen kereken guruló, kétajtós fabódé volt, amelyből a nem kívánatos tekinteteket elkerülve léphettek a vízbe a lubickolni vágyók

A legtokéletesebb, leereszthető ernyővel is ellátott fürdőkocsikból kilépők csak akkor váltak láthatóvá, amikor már nyakig a vízbe merültek

Az angliai tengerpartokon még az előző századfordulón is fel-feltűnő fürdőkocsik használata talán nem is volt indokoltan (Honoré Daumier karikatúrája, 1840 körül)

A 19. században divatos kétrészes fürdőruhák felső részét övvel fogták össze, alatta egy, a térdet (néha a bokát is) eltakaró nadrágot vagy fekete harisnyát viseltek

Az 1910 körül készült családi fotó bizonyítja, hogy akkoriban még a kislányok is illedelmes, térdet eltakaró ruhákban fürödtek

A strandokról csak a 20. század elején tűntek el nők medencéit a férfiakétól elválasztó, a kíváncsiak számára némi kényelmetlenséget okozó palánkok (Honoré Daumier karikatúrája, 1840 körül)

Botrányos út a 21. századba

A múlt század elején a szoknyák (nadrágok) egyre rövidebbek lettek, és már a női bokák kivillanása sem számított főbenjáró bűnnek.

Ami a férfiakat illeti, ők a fürdőruha-divatot is könnyebben követhették: mondhatni, változtatás nélkül viselték testhez álló, hosszabb-rövidebb ujjú és lábszárú fürdődresszikeket, néha bővebb, máskor szűkebb fürdőnadrágjaikat.

A világraszóló botrány 1907-ben tört ki, amikor Annett Kellermann

ausztrál származású úszónő, némafilm-sztár a férfiakéhoz hasonló, karját, lábát és tökéletes vonalait látni engedő dresszben jelent meg egy bostoni strandon. A korabeli leírások szerint az anyák mindaddig befogták gyermekeik szemét, míg a rend őrei el nem távolították a ledér nőszemélyt, akit egy időre börtönbe is zártak szeméremsértésért. Hiába alakult meg azonban az Illetlen Fürdőzés Elleni Liga, hiába távolították el a strandokról és ítélték pénzbírságra a hiányos öltözetű nőket, a változást már nem lehetett megállítani.

Az 1920-as években megjelentek a piacon az amerikai Jantzen cég elasztikus anyagból készült fürdőruhái, amelyek mérete évről-évre kisebb lett. Több európai országban, köztük Magyarországon is, az illemre inkább adók még ragaszkodtak ugyan a hálósingre emlékeztető fürdőingekhez, fürdőharisnyákhoz, karjuk azonban már fedetlen maradt. És alig egy évtized múltán a folyóiratokban, revükben, filmekben is egyre megszokottabbá vált a testhez álló fürdőruhát viselő sztárok látványa.

A múlt század első évtizedében viselt kétrészes, matrórúha-stílusú fürdőruhák már látni engedték a karokat, lábakat, és még úszni is lehetett bennük

Az etiketthez szigorúan ragaszkodó Spanyolországban a kislányok még az 1910-es évek végén is csak hosszú fürdőingekben fürödhettek (Joaquín Sorolla y Bastida: *Gyermekek a tengerben*, 1919)

A férfidivat legjellegzetesebb darabja, a csíkos fürdődressz, ahogy a londoni *Punch* képeslap karikatúristája látta (1877)

Annette Kellermann testhez álló, „szeméremértő” fürdőruhája, a 20. századi forradalmi átalakulás elindítója

Merészen csábos fürdőruhákat viselő hölgyek az 1920-as évekből

Az 1920-as években a Jantzen cég egyrészes, elasztikus anyagból készült, testhez álló ruhái jelentettek forradalmi újítást a fürdőruha-divatban

Az 1940-es években Jacques Heim francia divattervező elkészítette „a világ legkisebb” fürdőruháját, amelynek az Atom nevet adta. Louis Réard autómérnök még az „atominál” is kisebb fürdőruhát tervezett. Mivel úgy vélte, hogy a szabadon hagyott női köldök hatása a bombákéhoz lesz hasonló, modelljét az első kísérleti atombomba-robbantás színhelyéről, a Bikini-atollról bikininek nevezte el. A hatalmas vihart kavaró, apró, kétrészes fürdőruha bemutatását egyetlen modell merte

vállalni: Micheline Bernardini párizsi sztriptíztáncosnő, és a hatás valóban bombasztikus volt. Amerikában felháborodtak, több európai államban megtiltották a szemérmetlen ruhadarab viselését – eredménytelenül. Igazán elfogadottá Brigitte Bardot tette, miután az *És Isten megteremté a nőt* című filmben (1957) elsőként viselte a világsztárok közül.

Az újabb botrány kirobbantója a Rudi Gernreich által tervezett, „felül semmi” monokini lett, az 1960-as években. Viselőit Amerikában pénz-

bírságra ítélték, az európai férfiak rájuk nézni is alig mertek, a pápa tiltakozott – tervezője viszont több ezer darabot adott el belőle egyetlen szezonban.

Napjainkban – szinte törvényszerűen – mind inkább hódít a múltat idéző viselet. Az apró bikinik mellett egyre gyakoribbak és divatosabbak a nagymamák korára emlékeztető retró fürdőruhák. Viselik számá- ra pedig az egyetlen, ami lényeges, hogy jól érezzék magukat benne.

A fotó, amelynek megjelenése után a bikinit bemutató Micheline Bernardini ötezerrel több házassági ajánlatot kapott

Az 1960-as évek fürdőruhái – és egy praktikus ötlet úszni tanulók számára

A hosszú derekú vagy kis szoknyás, retró stílusú együttesek napjaink fürdőruha-divatjának „legmenőbb” darabjai közé tartoznak

Fürdőzők — ahogy Honoré Daumier látta őket

Honoré Daumier, a 19. századi realizmus egyik legnevesebb francia képviselője néha maró gúnnyal ostorozta, máskor elnéző szeretettel figurázta ki az emberi gyarlóságot, ostobaságot, esendőséget. Korának fürdőzési szokásait és fürdőruha-divatját felidéző karikatúrái az 1830-as, 1840-es években jelentek meg a párizsi **Charivari** című vicclapban.

Az autodidakta

Szülők gyermekkel és kutyával

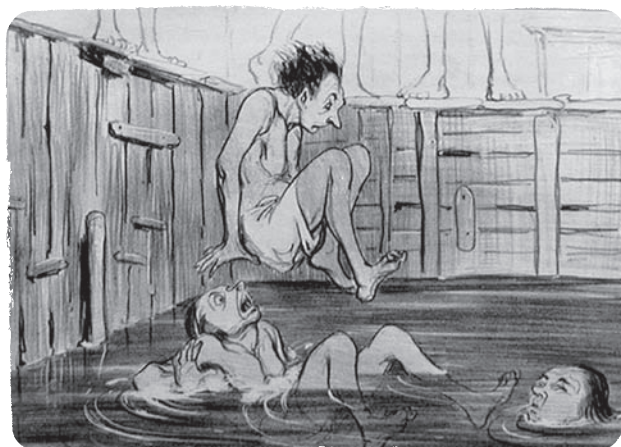
Akit a parton is üldöz a balszerencse

A legelső úszólecke

A legbiztonságosabb fürdőruhák

A legbátrabbak rohammal veszik be a medencét

Varázslatos tanévkezdés

Csillag István rajzai

Cimbi naplója

Szijasztok!

Akár a levél végével is kezdhetném, hogy éjjen a csengő, éjjen a hoszú szünet. Mert sajnos a ziskola idén se jobb egy fél fokkal sem a tavajtól. Sőt ráadásul megérkezett egy új idegesítő osztájtárs, Erika. Hiszt Erika a teljes neve, de mi csak hisztérikáknak monggyuk. Neki semi se teccik velünk. Sajnos a baj nem jár egyedül, hozánk jöt a barátnője is aki megbukot. Mikor először meglátam, végig szalat a hátamon a hideg, met 2 teniszlabda volt a zarcába. Asztán később rájöttem, hogy azok a nagy zöld szemei. Mind a mesében a sárkányoknak.

Persze itthon is sok érdekes dolgok történtek. Apuci ismét új válalkozást kezdett. Láttá hogy sok a búza sa pityóka, s kezdet álatokat beszerezni. Miután rájöt, hogy a zakvárium halakkal és a tengerimalacokkal csak baj van, selég gyenge ebéd lesz belőlük, vet 6 csirkét, hogy tojanak. Kindermagosokot vett, hogy legyen kindertojás, mert a csokit szereti, de nem let semijen se, mert kiderült mikor megnöttek, hogy a csirkék mind kakasok. Na de most már nem kell elemet cseréjünk a zórákba, mett a kakasok felkötnek. Az elejinc kicsit rosz vót, mert kínai tojások voltak, snem voltak még átálva az iteni időre, hogy nálunk reggel 6kor kukorékoljon, ezétt este hangoskodtak, így vagy kétszer csak estére értem be a ziskolába, de akor már senki se volt, csak a kapus sa zoszi. Met a zoszi kapus is egybe, fél normával. Ojan is, fél oszi, fél kapus, félkalap. Na de most már a kakasok regel is kukorékolnak.

Asztán a kakasok mellé vet apuci még 2 disznót. Sajnos vegetáriánus vagy manöken disznókot vett, ojan vékonyok, hogy csak egymás mellé szoritva tuttak megálni, s láccik a zoldalbordájuk. Ja, s zenére alusznak. Nagyon kíváncsi természetüek, a multkor apuci véletlenül a zegyiknek a zorrába dugta a borotvagép kábeljét, met benézet a fürdőbe, s apuci aszitte, konektor. Csak a tejet iszák, ezért apuci vett egy tehenet is. Aval volt a legtöbb baj. Nem fért be a liftbe, a lépcsökön vittük a harmadikra. Este vittük, hogy ne zavarjuk a szomszédokot, de úgy bögött, hogy mind kijötek. Apuci mindenkinek igért tejet sganét a virágokra. Állítólag jó a szobanövényeknek a tehenlepény.

Amugy a zálataink szobatiszták. Lelakatoztuk a szobát, így csak a konyha, a fürdő s az előszoba sza... piszkos, de azok nagyon. Na de nálunk legaláb igaz a mondás, hogy tejbé-vaiba fürödünk.

Hát mi így várjuk a telet, de főleg én a téli szünidót. Az a legjobb a nyári vakácijó után.

Szijasztok! Éjjen a csengő, éjjen a hoszú szünet!

Ő éneklí a legszebb meqzenésített verseket

A muzsikus, pályája elején

Meghatározások:

1. Kenyeret vág. • A hónap első napja. • Férfinév, A kőszí-
vű ember fiaiban az egyik Baradlay.
2. Durván taszító. • Térfogatot számító, vagy csak vala-
mit számítgató. • A fű színe.
3. Személyének. • Kést kiélesítő. • Magasodó.
4. Sütemény féle, van almás, diós, mákos. • Nyáját hajtó.
• Puskát elsütő.
5. Hópehely. • Dicsekszik. • Kis szürke rágcsáló.

1									
2									
3									
4									
5									

Erdélyi magyar író

Főhőséről, Ábelről ti is tanultok irodalomórán

Meghatározások:

1. Ez lesz a fából, ha elég. • Jelző. • Becézett Antal.
2. Kapzsi, mindent akar. • Köd. • Francia nagyváros (LYON).
3. József Attila édesanyjáról írt verse. • Gépezet, régies szóval. • Naponta megjelenő újság.
4. Be van fejezve a munka, a mű. • Napon áll a vizes ruha.
• Tartozik.
5. Kis medve. • Hiányzik valamelyik végtagja, valamilyen eleme. • Bejárat az udvarra.

1									
2									
3									
4									
5									

Csupa négybetűs!

A hálóba csak vízszintesen kell írni szavakat, minden sorba kettőt, a meghatározásoknak megfelelően, mégpedig úgy, hogy az első szó utolsó betűje, amelyik a kiemelt oszlopba kerül, egyben a második szó első betűje is legyen. Helyes megoldás esetén, a kiemelt oszlop betűit felülről lefelé összeolvasva, egy híres magyar versenyló neve a végső megfejtés!

Meghatározások:

1. A Cimborá főszerkesztője 1922 és 1929 között: Benedek ... • Bot, rúd.
2. Hideg évszakra jellemző. • Kúszónövény része.
3. Földből bányászott fűtőanyag. • A fejet tartó testrész.
4. Rabság jelképe, de nyakba is kerül. • Puszi.
5. Betűvetés. • A látás szerve.

6. Ruha- vagy fogtisztító eszköz. • Áramforrás.
7. Vezetékben kering. • Ebben a pillanatban.

1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

KÓNYA ÉVA

Fürdőzők híres festményeken

A társnőivel meztelenül fürdőző istennő és az őt megpillantó, ezért szarvassá változtatott vadász története id. Lucas Cranach *Diana és Actaeon* (1518) című festményén

Rembrandt van Rijn a korabeli divat szerinti fürdőingben örökítette meg vízbe lépő feleségét (*Hendrickje a folyóban fürdik*, 1654)

Georges Seurat impresszionista stílusban, apró ecsetvonásokkal festette le a Szajna partján pihenő, fürdőző fiúkat, férfiakat (*Fürdőzés Asnières-ban*, 1883-1884)

Az 1900-as évek elejének Spanyolországában szigorú erkölcsi normák szabták meg a fürdőruha divatját: a hölgyek számára a hosszú ruhát, a kislányokéra a fürdőinget (Joaquín Sorolla y Bastida: *Séta a tengerparton*, 1909)

A mindig újat kereső, a hagyományokat kevésbé tisztelő Pablo Picasso fürdőzői korok legmerészebb fürdőruháit viselik (*Fürdőzők*, 1918)

Hogy Salvador Dalí szurrealista festményének modellje milyen fürdőruhát is viselt, azt egy kicsit nehéz megállapítani... (*Fürdőző*, 1928)

imborá

Rendeld meg most
a **Cimborát**
a 2013-2014-es tanévre!

Éves előfizetési díj:

30 RON (3,33 RON / lapszám)

Az előfizetési díjat két részletben is kifizetheted
(október 25-ig, illetve január 25-ig).

A Cimborá ára nem előfizetőknek:

4 RON / lapszám.

- KERESD AZ ISKOLAI TERJESZTŐNÉL •
- érdeklődj a 0752-062-885-ös telefonszámon •
- írd a cimboramail@gmail.com címre •

www.cimboranet.net